

Naturplaner med fokus på prioritering, strategi og opfølgning

www.natlan.dk

Natur & Landbrug Aps. sætter fokus på naturplaner, der tager udgangspunkt i landmandens egne ønsker og samfundets naturmæssige målsætninger. Der tages hensyn til områdets konkrete naturindhold og naturmæssige potentiale.

Naturplanen prioriterer mellem mulige naturhensyn og sætter realistiske mål for naturforbedringer. Der udarbejdes en strategi for hensigtsmæssige driftshensyn, og ud fra lokale forhold, samt nyeste faglige viden, identificeres indikator-arter, som landmanden kan bruge til at følge effekten af sin indsats. De anviste indikatorer er positive såvel som negative. Der indgår vurdering af om vegetationens type-arter er på vej til at dø ud eller er i aktiv udvikling.

Eksempel: Naturhensyn langs gammelt dige

Jorddige flankeret af træbeplantning uden og med naturhensyn

Med naturhensyn:

- Sprøjtefri randzone
- Slået sti
- Plejet kantbiotop
- Flere planter af blå-klokke

Hvorfor er gamle jorddiger interessante?

Jorddiger har kulturhistorisk interesse fordi de kan vise, hvor de gamle grænser i landskabet har ligget i form af ejendomsskel, ejerlavsskel eller sogneskel. På jorddigerne kan der findes plantearter, som har vokset på dette sted i en meget lang årrække. Digerne kan fungere som tørre og åbne voksesteder, hvor der er lys og mulighed for en stor variation i plantearter. Her overvintrer nytteinsekter, der æder bladlus ude i kornmarken. Her overvintrer insekter, som er gode fødeemner for fuglelivet i markerne. De gamle dige vil i højere grad end nye hegn indeholde plante- og dyrearter, der hører naturligt sammen efter lang tids sameksistens. Gamle jorddiger har derfor stor naturhistorisk interesse.

Kendetegn for en høj naturkvalitet på jorddiger

Naturkvaliteten på gamle jorddiger er meget varierende og er præget af landbrugsdriften på de omgivende arealer. En høj naturkvalitet på jorddiget er kendetegnet ved en relativt lav vegetation med plads til mange forskellige plantearter, så som blåhat, blå-klokke, blåmunke, gul snerre, muse-vikke, prikbladet perikon, alm. hvene, hundegræs, kongelys-arter, m.v.

Påvirkninger, der kan belaste naturkvaliteten på digerne

Naturkvaliteten på digerne kan belastes af pesticider og gødning ved drift på den tilstødende mark. Diget belastes ligeledes, hvis der er pløjet for tæt på kanten. Desuden kan der være skygge af høje landbrugsafgrøder, f.eks. majs, der giver mindre lys og mere fugtige forhold på diget. Påvirkningerne har den effekt at vilde planter, der kræver lys og en lav vegetation, overvokses af høje og næringsbegunstigede plantearter, som alm. kvik, stor nælde, burre-snerre og vild kørvel. Disse planter har ikke deres naturlige voksested på et gammelt dige.

Fordelagtig drift for både landbrug og natur

Det er fordelagtigt for både landbrug og natur at undgå arter som alm. kvik og burre-snerre på diget. En høj bestand af meget generende ukrudtsplanter på diget vil let kunne spredes tilbage til marken.

Ud over den naturforbedrende effekt af at undgå påvirkning af diget med gødning og pesticider reduceres samtidig puljen af besværlige ukrudtsarter.

Fremme af naturindhold på jorddiget, der er påvirket af landbrugsdrift

- Belastning med pesticider og gødning begrænses med sprøjtefri randzone og ved at etablere en slået "trampesti" langs diget for mennesker, rådyr og agerhøne
- Lys til diget øges ved at beskære træbeplantningen
- Vegetationen plejes ved slåning på anvist sted og tidspunkt med den målsætning at fremme plus arter og bekæmpe minus arter

Hvornår skal man gøre en indsats?

- Ved planlægning af markdriften
- Ved pløjning, sprøjtning og gødskning undgå at komme for tæt på diget
- Ved pleje – tidspunkt afhængigt af lokale forhold

Hvordan kan man se om det går i den rigtige retning?

De mange forskellige vilde plantearter kan gøre det svært at vurdere, om det går fremad med naturen på jorddiget. Det er lettere at følge en enkelt eller nogle få plantearter. Da målet er en lysåben, lav vegetation med sol til insekterne på bunden, følges plantearter, som viser, at der generelt er plads til lyskrævende planter. Blå-klokke og blåhat er her gode plusarter, der tilmed er lette at kende. Det er dog vigtigt at kunne vurdere, om de er tilbage som et levn fra tidligere eller om de er i god trivsel. Der vælges også en eller flere minus-arter. Art, metode og tilsynstidspunkt aftales ved udarbejdelse af naturplanen.

Blå-klokke

Blåhat